

Slijpen en behandeling van bonsai gereedschap Workshop 2 oktober 2000, NBV Overijssel

<http://www.bvoverijssel.nl/kennis.html>

Tips

- Als takkenscharen worden gebruikt voor het snoeien van wortels kunnen er, vanwege het zand dat zich aan de wortels bevindt, kleine putjes ontstaan in de snijvlakken.
- Gereedschap niet laten vallen!
- Tang of schaar niet uit elkaar halen.
- Goed gereedschap is het halve werk, dus schoon, scherp en voor zijn taak berekend.
- Indien een tang of schaar te veel speling heeft dan de klinknagel, op een vlak "aambeeld", voorzichtig, bol afwerken.
- Bij elektrisch slijpen wordt het gereedschap (te) warm waardoor het zijn hardheid verliest.

Onderhoud

Reinigen met een doekje met terpentine en daarna met een schone doek droog maken. Na afloop het gereedschap invetten met b.v. fietspoetsolie.

Als bekken vuil of verroest zijn dan eerst een nacht in de kruipolie zetten (spuitbus). Ook goed voor de scharnieren.

Slijpen

Om te kunnen slijpen heb je een slijpsteen nodig (amarilsteen). Deze zijn er in verschillende gradaties, grofheden, net als schuurpapier.

- De grove steen (bastaard zijde) gebruik je als het gereedschap erg stomp is en er veel materiaal moet worden weggeslepen.
- De fijne steen (zoete zijde) gebruik je voor klein slijpwerk of om af te werken.

Water op de steen voor betere verspanende werking en om het slijpsel af te voeren. Er kan ook olie worden gebruikt. De steen eventueel vooraf een tijdje in een bakje water zetten waardoor hij zich kan volzuigen met water.

Na het slijpen het slijpsel verwijderen van het gereedschap met een schoon of een geolied doekje.

Steen vast zetten tegen b.v. balkje op de tafel. Balkje eventueel vastzetten met lijmtang(en). Hierdoor beide handen vrij en een vast punt.

Opm. In de NBV van 98/5 wordt de schaar vast gezet en de steen bewogen.

Doorgaans alleen de zoete kant van de steen gebruiken. De bastaard zijde wordt alleen gebruikt als er b.v. een braam of putje moet worden weggeslepen. De grofheid van de bastaardzijde moet weer worden geëgaliseerd.

Doorgaans zijn 4 a 5 slijpbewegingen voldoende.

Testen of de juiste scherppte is verkregen door knippen van papier of op de nagel.

Scharen:

Een schaar heeft een vlakke en een schuine kant.

De vlakke kanten zijn de twee vlakken van een schaar die over elkaar glijden. De kunst is dus de vlakke kanten vlak te houden met scherpe snijkanten die elkaar raken.

Eerst vlakke zijde behandelen, daarna, indien noodzakelijk ook de schuine kanten.

Schaar vlak op de steen houden en van de snijkant af bewegen. Afhalen en opnieuw opzetten.

Concaaftang:

De snijkanten van de concaaftang moeten over elkaar heen vallen (overbijten).

Opm. NBV van 98/5 zegt dat snijkanten tegen elkaar aan moeten komen om breukvorming van de tak te voorkomen. De tang wordt echter sneller bot.

Tang open over steen bewegen in de richting van de snijkant. (Aangekomen bij de snijkant niet de kromming blijven volgen maar de beweging in een rechte lijn afmaken).

Als alternatief de tang open vast zetten in de bankschroef en de steen, eveneens in de richting van de snijkant, er met een gebogen en daarna een rechte beweging overheen bewegen.

Knobbeltang:

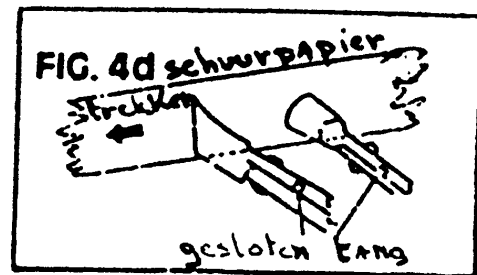
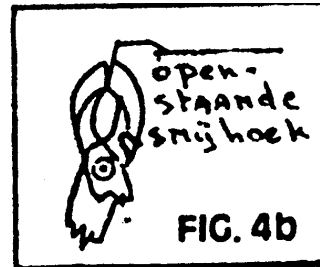
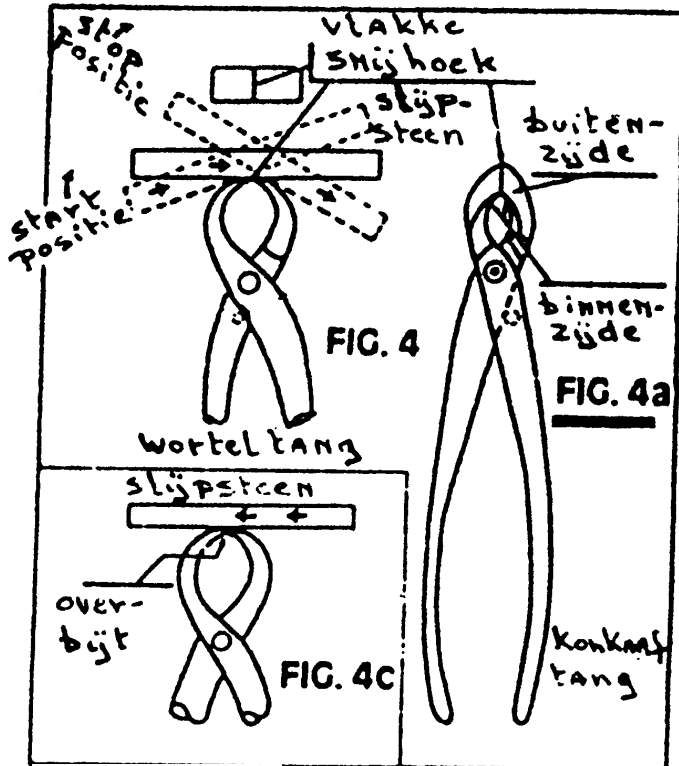
De knobbeltang wordt in principe op de zelfde manier als de concaaftang behandeld. Alleen beginnen we hier met het slijpen dwars op de snijvlakken, waarna de ronde kanten worden geslepen.

De praktijk

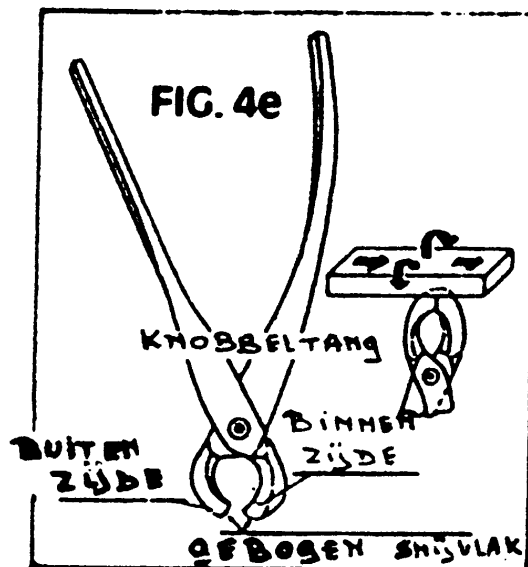
Op de onderstaande tekeningen is de praktijk van het slijpen weergegeven. Over het slijpen van de concaaf- en knobbeltang heb ik dus een andere mening.

- Snijkanten niet tegen elkaar!
- Tang, open slijpen.

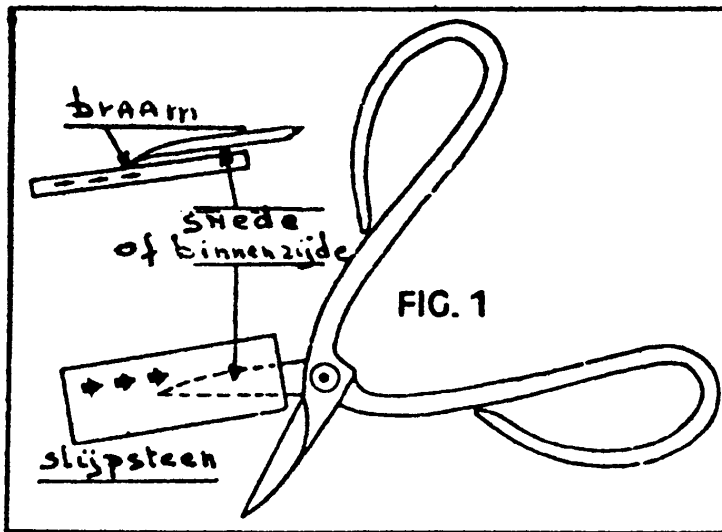
4, 4ben 4d concaaftang.
 Als de bekken niet aansluiten dan schuurpapier, tweezijdig door de gesloten bek bewegen. Daarna de tang slijpen.

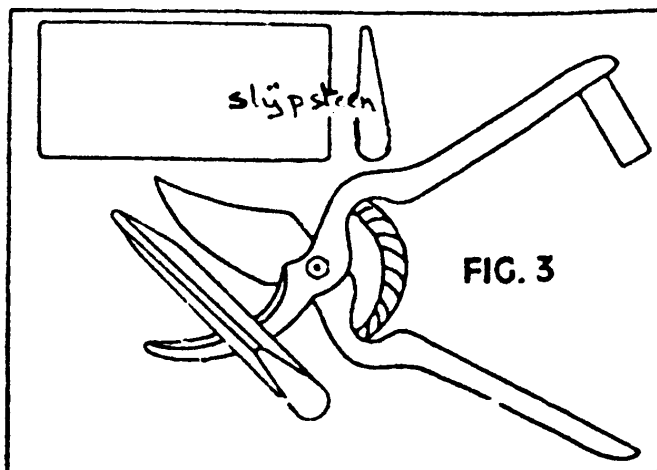
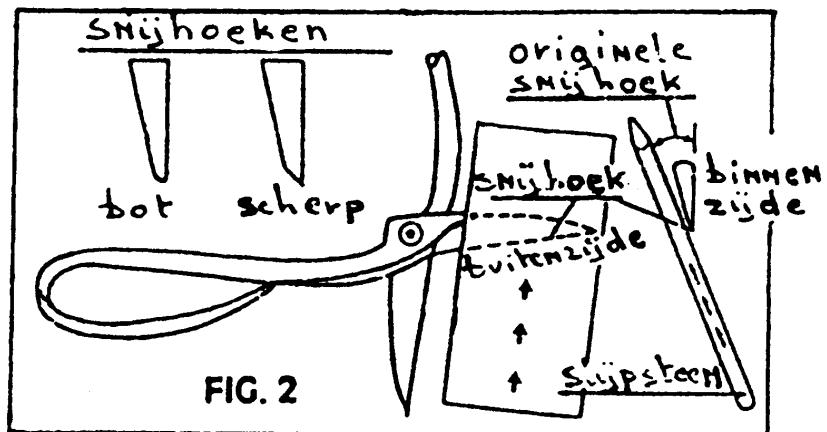
Overbijt NIET wegslijpen

Eerst dwars op het snijvlak, daarna idem als concaaftang

- Steen vast tegen lat aan. Lat vast zetten met lijmtang.
- Schaar bewegen weg van de snijkant.

Martin Kleinsman

Bronvermelding, o.a. Hr. Hans Gerritsen NBV Noord Holland en de NBV uitgave 98/5